

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки та бізнес-технологій

УЗГОДЖЕНО
Декаан факультету
Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ
«30» 08/2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи
Анатолій ПОЛУХІН
«30» 08/2022

Система менеджменту якості
ПРОГРАМА
Переддипломна практика

Освітньо-професійна програма: «Підприємництво та бізнес-технології»
Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Самостійна робота (годин)	Форма семестрового контролю
Денна	4	8	90/3.0	90	Диф. залік
Денна (стн)	3	6	90/3.0	90	Диф. залік
Заочна	4	9	90/3.0	90	Диф. залік

Індекс РБ– 6-076-2/21– 2.2.2.2.
РБ – 6-076-2/21стн– 2.2.2.2.
РБ – 6-076-2з/21– 2.2.2.2.

СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022

Система менеджменту якості.
Програма переддипломної практики

Шифр
документа

СМЯ НАУ
ПП 11.01.05-01-2022

Стор. 2 із 9

Програма практики розроблена на основі робочих навчальних планів РБ-6-076-2/21, РБ-6-076-2/21стн, РБ-6-076-2з/21 затверджених «31» 08 2022р., спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології».

Програму розробила

Доцент

Заріна ПОБЕРЕЖНА

Гарант ОПП «Підприємництво та бізнес-технології»

Доцент

Вероніка КОМАНДРОВСЬКА

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнес-технологій, протокол від «22» 08 2022 р. № 9

Завідувач кафедри

Оксана ЧУМАК

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування від «29» 08 2022 р. № 1.

Голова НМРР
Доцент кафедри бізнес-аналітики
та цифрової економіки

Анатолій ТОФАНЧУК

Рівень документа – 36
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022
		Стор. 3 із 9	

1. ВІДОМОСТІ ПРО СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ТА ПРО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМУ

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» включає базові знання з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності діяльність, необхідних для майбутньої професійної діяльності, бакалаврів підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, здатних вирішувати певні проблеми і задачі за умови оволодіння системою загальних та фахових компетентностей.

Освітньо-професійна програма «Підприємництво та бізнес-технології» передбачає теоретичну та практичну підготовку в сферах бізнес-проекування і консалтингу, інформаційного і технологічного забезпечення ефективності, конкурентоспроможності й інноваційності бізнесу. Акцент зосереджується на адаптації та впровадженні в професійну діяльність знань, аналітичних, комунікативних, організаторських, підприємницьких навичок інтегративного вирішення завдань щодо провадження підприємницької діяльності та використання бізнес-технологій.

2. ВІДОМОСТІ ПРО БАЗИ ПРАКТИКИ

Переддипломну практику здобувачі вищої освіти проходять на підприємствах, організаціях та установах (надалі – бази практики) галузі, з якими має договір університет, або ж на базі практики, з якою здобувачі вищої освіти особисто уклали договір (незалежно від їх форми власності).

3. ЦІЛІ ПРАКТИКИ

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- теоретичні основи управління підприємницькою, торговельною та біржовою діяльністю;
- економічний аналіз з використанням теоретичних та прикладних досягнень в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- економічну сутність явищ, процесів і операцій, що здійснюються у операційній та фінансовій діяльності суб'єктів господарювання;
- оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- навички ведення бізнесу і розвитку в умовах конкурентної боротьби.
- бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.
- моделі просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів;
- питання формування ринкової стратегії розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- методи оцінки конкурентного середовища бізнесу.

вміти:

- проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати інноваційну діяльність.
- використовувати іноземну мову для забезпечення результативної наукової та професійної діяльності в підприємницьких, торговельних і біржових структурах.

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022
		Стор. 4 із 9	

– використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

– показувати вміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

– володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення, функціонування та забезпечення сталого розвитку підприємницьких, торговельних і біржових структур.

– визначати, аналізувати проблеми та розробляти заходи по їх вирішенню розробляти та здійснювати заходи щодо інтеграції бізнес-процесів, підвищення їх ефективності та одержання синергетичного ефекту;

– розробляти систему управління ефективністю та ризиками інноваційно-інвестиційних проектів та програм розвитку підприємницьких, торговельних і біржових структур.

— виявляти та обґрунтовувати пріоритетні напрями організації та ведення власного бізнесу.

4. МЕТА ПРАКТИКИ

Завершення формування у випускника професійних практичних навичок, необхідних для роботи в підприємницьких структурах, організаціях та установах будь-якої форми власності в Україні, застосування отриманих професійних знань, поглиблення та закріплення теоретичних положень з фахових дисциплін, завершення формування бази фактичних знань для виконання кваліфікаційної роботи.

5. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (далі – ЗК)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

6. ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (далі – ФК)

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022
		Стор. 5 із 9	

ФК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

ФК 11. Здатність здійснювати проектування та експертизу розвитку бізнесу підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 12. Здатність застосовувати інструментарій процесного підходу, технології моделювання та опису бізнес-процесів підприємницьких, торговельних та біржових структур, методи їх статистичного контролю та ідентифікації проблем

функціонування процесів, технології покращення бізнес-процесів.

ФК 13. Здатність аналізувати та визначати напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємницьких структур, в тому числі й у сфері авіації, за рахунок впровадження та використання сучасних бізнес-технологій.

7. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організаційне та навчально-методичне керівництво переддипломною практикою забезпечується кафедрою економіки та бізнес-технологій факультету економіки та бізнес-адміністрування (ФЕБА) відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, №37-38, ст. 2004), «Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті» від 07.02.2020 р. та діючого відповідно до наказу ректора 651/од від 09.12.2021 року «Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету», а також відповідно робочих навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти, затверджених проректором з навчальної роботи.

До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі кафедри, які беруть безпосередню участь в навчальному процесі, по якому проводиться практика. Контроль і аналіз результатів практики здійснюється завідувачем кафедри економіки та бізнес-технологій.

Обов'язки здобувачів вищої освіти, керівника практики від університету та від бази практики висвітлені у Роділі 4 Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(20)-02-2021.

8. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Таблиця 8.1

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022
		Стор. 6 із 9	

№ п/п	Зміст роботи
1	Загальне знайомство із структурою бази практики, отримання загальної інформації про діяльність досліджуваного підприємства
2	Ознайомлення з установчими документами підприємства та звітами про його діяльність, розгляд статуту, штатного розпису, організаційної структури підприємства
3	Проведення аналізу ефективності використання основних і оборотних засобів, трудових ресурсів підприємства, його витрат і собівартості продукції, робіт, послуг
4	Проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства
5	Проведення аналізу фінансового стану підприємства (показників майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності і платоспроможності, ділової активності, рентабельності)
6	Зібрання необхідної аналітичної та статистичної інформації, обробка зібраних даних, виконання необхідних розрахунків, складання аналітичних таблиць, схем, графіків, діаграм тощо
7	Критичний аналіз вихідної інформації, виявлення можливих недоліків та обґрунтування пропозицій для поліпшення результатів господарської діяльності суб'єктів господарювання

9. ПІДСУМКИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен досягти таких програмних результатів навчання (далі – ПРН).

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

ПРН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022
		Стор. 7 із 9	

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

ПРН 21. Знати основи побудови бізнес-процесів, методи і підходи до їх удосконалення, що спрямовані на підвищення ефективності функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 22 Застосовувати знання й уміння для розборки стратегії розвитку бізнесу підприємницьких, торговельних та біржових структур, в тому числі й у сфері авіації, для створення умов підвищення їх конкурентоспроможності.

ПРН 23 Застосовувати знання й уміння для розробки та супроводження бізнес-проектів для започаткування нового або розширення діючого бізнесу з метою ефективного управління підприємницькими, торговельними та біржовими структурами.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Кабінет Міністрів України: Офіційний сайт. URL: [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
2. Міністерство економіки України. : Офіційний сайт. URL: <http://www.me.gov.ua>
3. Міністерство фінансів України: Офіційний сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Державна служба статистики України: Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний портал Верховної Ради України: Офіційний сайт. URL: <https://rada.gov.ua>
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: Офіційний сайт. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
7. Світовий Банк. : Офіційний сайт. URL: <http://www.worldbank.org.ru>
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. №435-IV. Редакція від 11.06.2016р. URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua>
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV. Редакція від 25.06.2016, URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. Митний кодекс України від 07.06.2012р. 49155-VI. (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
12. Кодекс законів про працю України (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
13. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999р. № 996-XIV. ВВР України. (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
14. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV (редакція від 01.01.2017). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
15. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-УІІІ (Редакція від 28.09.2017) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
16. Закон України «Про підприємництво». Верховна Рада; Закон від 07.02.1991 № 698-XII (Редакція від 05.04.2015) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022
		Стор. 8 із 9	

17. Закон України "Про інститути спільного інвестування" від 05.07.2012р. № 5080-VI. Редакція від 09.12.2015р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>

18. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 08.07.2010р. № 2464-VI. Редакція від 12.05.2016р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>

19. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. Під редакцією К. Ковальчук. Центр навчальної літератури, 2019. 328 с.

20. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.

21. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 466с.

22. Балабанова Л. В. Управління персоналом : Підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. К. : Центр учбової літератури, 2019. 468 с.

23. Балуєва О. В., Боднарук О. В. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Маріуполь: ДонДУУ, 2017. 284 с.

24. Балджи М.Д., Доброва Н.В., Однолько В.О., Осипова М.М. Торговельне підприємництво : навчальний посібник. Київ :Кондор-видавництво, 2017. 112 с.

25. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.

26. Гонтарева І. В. Підприємництво : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 392 с.

27. Данченко О.Б. Практичні аспекти реінжинірингу бізнес-процесів / О.Б. Данченко. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 238 с.

28. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність-3 : навч. посібн. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. К. : Центр учбової літератури, 2018. 356 с.

29. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: практикум: навч. посібник / Л.О. Чернишова, В.О. Козуб, Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка. Х.: «Видавництво «Форт», 2017. 238 с.

30. Клименко С. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства / С. М. Клименко, О. С. Дуброва, Д. О. Барабась. К.:КНЕУ, 2019. 527с.

31. Клівець П. Г. Стратегія підприємства: Навч. посіб. К.: Академвидав, 2017. 320 с.

32. Кравченко М.О., Бояринова К.О., Копішинська К.О. Управління ризиками: навчальний наочний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» . Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с.

33. Лупак Р. Л. , Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. Львів, 2018. 484 с.

5. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. Економіка і бізнес: підручник. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.

34. Надія Рудь, Антоніна Гордійчук. Економіка та організація інноваційної діяльності: підручник. Луцький нац. техн. ун-т. [ІВВ Луцького НТУ], 2019. 444 с.

35. Орлова К. Є. Управління бізнесом : підручник. Житомир : Державний університет «Житомирська літехніка», 2019. 319с.

5. Основи підприємництва: Підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 492 с.

36. Пістунов І.М. Моделювання бізнес процесів [Електронне видання]: навчальний посібник / І.М. Пістунов Електрон. текст. дані. Д.: НТУ «ДП», 2021. 130 с.

37. Пономаренко В. С. Стратегічне управління розвитком підприємства: ХДЕУ, 2018. 639 с

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022
		Стор. 9 із 9	

38. Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посіб. ФОП Швець В.М. Миколаїв, 2018. 348с.

39. Соловійова О.О., Герасименко І.М., Висоцька І.І. Загальний курс транспорту: навч. посіб. Київ, 2019. 244 с.

40. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: Підручник. Тернопіль: «Економічна думка», 2016. 390 с.

41. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.

42. Товарознавство та комерційна діяльність: Підручник / В. Л. Дикань, А. О. Каграманян, Н. Є. Каличева та ін.; за ред. В. Л. Диканя. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 362 с.

43. Швиданенко Г.О., Приходько Л.М. Оптимізація бізнес-процесів: навч. посіб. / Г.О. Швиданенко, Л. М. Приходько. К.: КНЕУ, 2020. 487 с.

44. Шклярчук С.Г. Управління фінансовими ризиками: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. 494 с

45. Янчук М.Б., Соловійова О.О., Савченко Л.В. Взаємодія видів транспорту в мультимодальних системах : підручник. Київ: НАУ, 2021. 220с.

11. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної здобувачами вищої освіти навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.11.1.

Таблиця 11.1

№ з/п	Види робіт	кількість балів
1.1	Ознайомлення з програмою практики, складання та узгодження з керівником плану-графіку проходження практики, отримання індивідуального завдання	5
1.2	Проходження інструктажу з порядку проходження практики, з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки	5
1.3	Виконання робіт на базі практики та їх оцінка керівником від бази практики (характеристика)	15
1.4	Виконання тематичного плану проходження практики	25
1.5	Виконання індивідуального завдання	25
1.6	Своєчасне складання, подання, якісне оформлення та захист звіту з практики	25
Усього		100

Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана здобувачем вищої освіти за результатами виконання та захисту практики в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відповідної заліково-екзаменаційної відомості, а також до навчального індивідуального плану студента та додатка до диплома, наприклад, так: 92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.